

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 31/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 3Nt/23/2024-45 z 19. septembra 2024 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 1Tos/96/2024-78 z 23. októbra 2024 takto

rozhodol:

- Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 50 ods. 6 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 3Nt/23/2024-45 z 19. septembra 2024 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 1Tos/96/2024-78 z 23. októbra 2024. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 50 ods. 6 ústavy napadnutými uzneseniami, ktoré žiada zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a nahradiť trovy konania ustanovenému právnenému zástupcovi, ktorého žiada ústavným súdom ustanoviť z dôvodu svojej nemajetnosti.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 9. júla 2024 na okresnom súde návrh na povolenie obnovy konania v jeho právoplatne skončenej trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3T/16/2023.

3. Sťažovateľ bol v pôvodnom konaní odsúdený rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/16/2023 zo 4. mája 2023 pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona k § 172 ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. a), b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) Trestného zákona a zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 172 ods. 3 Trestného zákona, za ktoré mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 4 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 3T/16/2023 zo 4. mája 2023 nepodal riadny opravný prostriedok.

4. Sťažovateľ sa v návrhu na povolenie obnovy konania domáhal opätovného preskúmania právnej kvalifikácie skutku a v nadväznosti na to aj výšky uloženého trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený, a to prieskumu z dôvodu novelizácie Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. účinným od 6. augusta 2024 v spojení s čiastočne derogáčnym nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024. Podľa takto zmeneného zákona je skôr kvalifikovaný obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. a), b) Trestného zákona už iba zločinom spojeným s nižším trestom odňatia slobody, pričom zákon č. 40/2024 Z. z. v spojení s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024 považuje sťažovateľ za nové skutočnosti zakladajúce dôvodnosť ním podaného návrhu na povolenie obnovy konania.

5. Okresný súd uznesením č. k. 3Nt/23/2024-45 z 19. septembra 2024 návrh sťažovateľa podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol. Krajský súd uznesením č. k. 1Tos/96/2024-78 z 23. októbra 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3Nt/23/2024-45 z 19. septembra 2024.

6. Krajský súd v napadnutom uznesení aproboval právny názor okresného súdu, podľa ktorého nejde o prípad vyplývajúci z § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, keďže ústavný súd nevyslovil nesúlad s ústavou žiadneho z ustanovení Trestného zákona, ktoré bolo aplikované na trestné činy, za ktoré bol sťažovateľ v pôvodnom konaní odsúdený, pričom len samotná zmena príslušných ustanovení Trestného zákona v čase po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vyhláseného v pôvodnom konaní nie je dôvodom na povolenie obnovy konania. Na doplnenie krajský súd sťažovateľovi vysvetlil, že aplikácia neskoršieho, pre páchatel'a priaznivejšieho zákona prichádza do úvahy len do okamihu vyhlásenia rozsudku súdu I. stupňa, resp. odvolacieho súdu v merite veci, teda do právoplatného rozhodnutia o obžalobe. Účelom obnovy konania nie je posúdiť celkovú zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia a správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, preto v konaní o povolenie obnovy konania nemožno bez relevantných nových dôkazov či nových skutočností súdu skôr neznámych nanovo posudzovať trestnosť činu, primeranosť trestu uloženého v pôvodnom konaní, rovnako dopad právoplatného odsúdenia za obzvlášť závažný zločin na lehotu podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na rozdiel od aktuálnej právnej kvalifikácie takeého činu.

7. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozporuje právny názor krajského súdu, ktorý považuje za arbitrárny a nesúladný predovšetkým s čl. 50 ods. 6 ústavy. Je toho názoru, že *«zmena právnej úpravy ústavy „per se“ nezakladá (správne malo byť zakladá) diskrimináciu osôb spadajúcich do režimu pôvodnej či novej právnej úpravy. S ohľadom na tento záver, ako aj na skutočnosť,*

že v dôsledku tejto zmeny došlo k zásadnému asymetrickému vychýleniu postavenia odsúdených.».

Podal návrh na obnovu konania. K dotknutému vychýleniu v jeho prípade došlo a) v novej trestnej sadzbe 7 až 15 rokov oproti pôvodnej sadzbe 10 až 15 rokov, b) v súčasnej právnej kvalifikácii skutku ako zločinu oproti pôvodnej kvalifikácii ako obzvlášť závažného zločinu a c) v dobe výkonu trestu ako zákonnej podmienke na podmienčné prepustenie spočívajúcej podľa novej právnej úpravy vo výkone 2/3 trestu oproti pôvodnej dobe 3/4 výkonu trestu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

9. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

10. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

11. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3Nt/23/2024-45 z 19. septembra 2024 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1Tos/96/2024-78 z 23. októbra 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú. Z uvedeného je zrejmé, že právomoci ústavného súdu rozhodnúť o sťažnosti podanej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu predchádzala právomoc krajského súdu konať a rozhodnúť. V dôsledku uvedeného je (by bol, ak by ústavná sťažnosť bola podaná pri rešpektovaní zákonnej požiadavky kvalifikovaného právneho zastúpenia v celom konaní, teda už pri podaní ústavnej sťažnosti, podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) daný dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci na rozhodnutie o nej podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde. Taký nedostatok nie je odstrániteľný ani ustanovením právneho zástupcu a v kontexte § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyvoláva záver o zrejme bezúspešnom uplatňovaní nároku na ochranu ústavnosti v predmetnej časti ústavnej sťažnosti.

II.2. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Ústavný súd zvyčajne, že účelom obnovy konania nie je revízia pôvodného konania, čo sa týka verifikácie a prehodnocovania už vykonaných (a obsahovo nezmenených) dôkazov či skutočností, na základe ktorých bol ustálený skutkový stav súdom/súdmi v pôvodnom konaní, ani preskúvanie vecnej správnosti rozhodnutia (R 6/1997) či zákonnosti postupu súdu vo vzťahu k obhajobe (R 35/1988). Účelom obnovy konania nie je taktiež ani posúdiť celkovú zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia a správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, teda docieľiť prieskum právoplatného rozhodnutia o vine odsúdeného vrátane posudzovania primeranosti trestu uloženého v pôvodnom konaní bez relevantných nových dôkazov či nových skutočností súdu skôr neznámych. Za novú skutočnosť súdu v pôvodnom konaní neznámu nie je možné považovať ani zmenu právnej úpravy, ku ktorej došlo v čase po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je však tzv. derogačný nález ústavného súdu, ktorým bol autoritatívne konštatovaný nesúlad právnych predpisov, ako zákonná výnimka majúca povahu právneho dôvodu obnovy konania (uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 568/2023-48 zo 7. novembra 2023 bod 44). Krajský súd preto správne poukázal na to, že v dôsledku nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024 v spojení so zákonom č. 40/2024 Z. z. nejde o prípad vyplývajúci z § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, keďže ústavným súdom nebol vyslovený nesúlad s ústavou žiadneho z ustanovení Trestného zákona, ktoré boli aplikované na trestné činy, za ktoré bol sťažovateľ v pôvodnom konaní odsúdený (derogačná časť nálezu sa týkala iných ustanovení), pričom len samotná zmena príslušných ustanovení Trestného zákona v čase po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vyhláseného v pôvodnom konaní nie je dôvodom na povolenie obnovy konania.

13. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval [predovšetkým § 394 ods. 1 a § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, pozn.] v súlade s ustáleným výkladom (aj najvyšších súdnych autorít), jeho úvahy sú logické, legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Krajský súd z hľadiska svojej vyslovenej právnej argumentácie postačujúcim a zrozumiteľným, ako aj ústavne súladným spôsobom zdôvodnil, prečo nepovažoval sťažovateľom predostretú argumentáciu za spôsobilú na povolenie obnovy konania, čo zároveň dáva jednoznačnú odpoveď aj na námietky uplatnené

v ústavnej sťažnosti (odsek 7 tohto odôvodnenia). V dôsledku tohto záveru je ústavná zjavne neopodstatnená, čo by bolo, ak by bola podaná pri rešpektovaní zákonnej požiadavky kvalifikovaného právneho zastúpenia v celom konaní (teda už pri podaní ústavnej sťažnosti) podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde, dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Taký nedostatok nie je odstrániteľný ani ustanovením právneho zástupcu a v kontexte § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyvoláva záver o zrejme bezúspešnom uplatňovaní nároku na ochranu ústavnosti v predmetnej časti ústavnej sťažnosti.

14. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak (o naostatok uvedené alternatívy v prípade sťažovateľa nejde). Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

16. V dôsledku záverov uvedených v odsekoch 11 a 13 tohto odôvodnenia ústavný súd konštatuje zrejmu bezúspešnosť uplatňovania nároku na ochranu ústavnosti podanou ústavnou sťažnosťou, preto nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa, čo by bolo vzhľadom na skôr uvedené okolnosti bezvýsledné a na rozhodnutí o žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu by to nemohlo nič zmeniť (obe skôr citované podmienky podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde musia byť splnené súčasne). Sťažovateľom uplatnenej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom teda ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

17. V nadväznosti na okolnosti uvedené v predchádzajúcom odseku ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, teda z dôvodu, že návrh na začatie konania je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu